

WAARNEMINGEN

Braakbalvondst grote bosmuis langs de Maas

In een partij kerkuilbraakballen die in het kader van het project 'Braakbalmonitoring' (onderdeel van Zoogdiermonitoring) is verzameld in januari 1999 in de omgeving van Geulle aan de Maas (gemeente Meerssen), zijn op een totaal van 209 prooidieren twee grote bosmuisen *Apodemus flavicollis* aangetroffen. De vindplaats ligt in het noordelijk deel van het huidige bekende verspreidingsgebied. In Zoogdier heeft al eens een overzicht gestaan van vangsten en vondsten uit de periode 1990 t/m 1995 (Bitter, 1996). Sindsdien is de soort in 1997 gemeld uit de omgeving van de Vijlenerboschen (Barendse, 1997) en in 1998 gevonden langs de Geul in Meerssen (mond. meded. L. Backbier). Deze braakbalvondst vormt een aanvulling op de verspreiding van de soort in Zuid-Limburg en is een aanwijzing dat de grote bosmuis zich nog steeds uitbreidt.

Eind jaren zestig was de soort nog slechts incidenteel aangetroffen in Zuid-Limburg. In 1984 bleek de grote bosmuis tamelijk algemeen voor te komen in het Vijlenerbosch (Bergers et al., 1989) en in de jaren negentig kwamen we tot de ontdekking dat ook andere bosgebieden in Zuid-Limburg gekoloniseerd te zijn. Ook in die tijd constateerde men dat de grote bosmuis niet strikt gebonden is aan vochtige loofbossen, maar ook veel voorkomt in allerlei heggen en hagen (Barendse, 1993). Wellicht is het grote aantal heggen en hagen (als 'verbindingswegen') in Limburg mede verant-

woordelijk voor de gesignaleerde toename.

Iedereen die braakballen uit Zuid-Limburg pluist, moet rekening (gaan) houden met de aanwezigheid van deze soort in braakballen. Men kan zich overigens het beste aanmelden bij de Braakbalmonitoring. Er zijn goede contacten met de Kerkuilenwerkgroep Limburg, dus ga niet zelf braakballen verzamelen en 'wild pluizen'. Ook Belgische pluizers uit de wijde omgeving van Maasmechelen moeten rekening houden met de mogelijke aanwezigheid van grote bosmuisen.

Andere bijzondere soorten die in deze partij werden aangetroffen zijn de ondergrondse woelmuis *Microtus subterraneus* en de waterspitsmuis *Ne-*

mys fodiens. De waterspitsmuis is mogelijk gepakt in het hellingbos in de gemeente Meerssen, waar zich een groot aantal bronbeken met kristalhelder, snel stromend water bevindt. De waterspitsmuis wordt daar geregeld waargenomen.

De heer Grijseels uit Eerbeek wordt hartelijk bedankt voor het uitpluizen van de betreffende partij braakballen en zijn oplettendheid bij de determinatie van de schedelresten.

Maurice La Haye & Jacques Ummels

Literatuur

- Barendse, R., 1993. Muizen in het zuidoosten van Zuid-Limburg. De Bosmuis 31(2): 23-72.
Barendse, R., 1997. Wederom grote bosmuis in Zuid-Limburg. Zoogdier 8(3): 29.
Bitter, R., 1996. Toch niet zeldzaam? Grote bosmuis in Zuid-Limburg. Zoogdier 7(1): 14-18.
Foppen, R. & P. Bergers, 1985. Een populatie grote bosmuizen *Apodemus flavicollis* in de Vijlenerbossen. Verslag 247:1-30. Katholieke Universiteit Nijmegen/Staatsbosbeheer Limburg, Roermond.

Alweer een ingekorven vleermuis



Met de laatste zomerwaarneming van een ingekorven vleermuis *Myotis emarginatus* in Limburg nog vers in het geheugen (Verheggen, 2000), werd ik onlangs weer op het spoor gezet van een interessante

Mannetje ingekorven vleermuis door kat meegenomen in Puth, 26 augustus 2000. Foto Ludy Verheggen

vleermuis. Op 26 augustus 2000 kreeg Leo van Witsen, het aanspreekpunt voor meldingen en

klachten over vleermuizen in de gemeente Born, een melding binnen uit Puth, bij Schinnen, van een vleermuis die overdag was meegenomen door een kat. Het dier is nog diezelfde dag opgehaald, maar stierf 's nachts in de vleermuisopvang van Wolfgang Stienes in Roermond. Het ging om een volwassen mannetje van de ingekorven vleermuis. De vlieghuid vertoonde een perforatie van bijna een centimeter in het midden van de linker-vleugel tegen het lichaam aan. Er waren geen andere uitwendige verwondingen of bloedsporen zichtbaar. Nu is dat bij kattebeten ook niet altijd te zien.

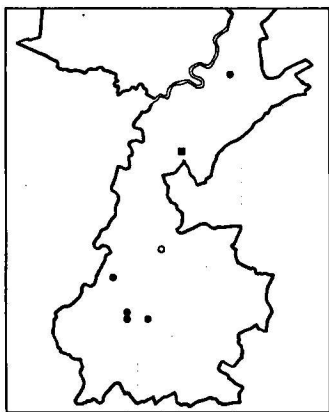
Puth is de zesde locatie in Limburg waar vanaf 1986 de soort 's zomers is waargenomen buiten de kraamkolonie in Echt (figuur 1). Alhoewel de exacte verblijfplaats van dit dier niet bekend is, rees al in 1998 het vermoeden dat op de kerkzolder van Puth één of enkele 'myoten' hadden gezeten. De kerk ligt op enkele honderden meters afstand van de vindplaats aan dezelfde kant van het dorp. Er werd een kleine hoeveelheid mest aangetroffen die ook van de ingekorven vleer kan zijn geweest. Het blijft natuurlijk bij een vermoeden, dat alleen met een zicht-

waarneming of vondst in de kerk bevestigd kan worden. Verblijfplaatsen van ingekorven vleermuizen zijn ook niet strikt gebonden aan kerkzolders. Zo zijn in Geulle en Roermond solitaire exemplaren in woonhuizen aangetroffen.

Het valt op dat vanaf 1995 vijf nieuwe vondsten van - welis-

waar solitaire- ingekorven vleermuizen in de zomer in Limburg bekend zijn geworden. Een aanwijzing voor een tweede kolonie hebben we daarmee echter nog niet. Het blijft wachten op het eerste vrouwtje dat in de zomer buiten Echt wordt gevonden.

Ludy Verheggen, Breitnerstraat 57, 6165 VN Geleen



Figuur 1. Kilometerhokken met zomerwaarnemingen van solitaire ingekorven vleermuizen (stip; de stip van Puth is open) in Limburg, periode 1986-2000, en kraamkolonie in Echt (vierkant).